

#1 NEW YORK TIMES BESTSELLER
OD AUTORA *PILIERE ZEME A PÁD TITANOV*

KEN FOLLETT

★ ★ DRUHÝ DIEĽ TRILÓGIE STOROČIE ★ ★

ZIMA SVETA

KNIŽNICA
SVETOVÝCH BESTSELLEROV

KEN FOLLETT

ZIMA
SVETA

TATRAN

Z anglického originálu Ken Follett: WINTER OF THE WORLD,
ktorý vyšiel vo vydavateľstve Macmillan, an imprint of Pan Macmillan,
a division of Macmillan Publishers Limited Pan Macmillan,
20 New Wharf Road, London 2012,
preložila Mária Kočanová.

Vyšlo vo Vydavateľstve TATRAN, Bratislava 2019 ako 5005. publikácia
a 107. zväzok edície LUK – Knižnica svetových bestsellerov.
Vydanie I.

Prebal podľa pôvodného návrhu spracoval AldoDesign, Bratislava.

Zodpovedná redaktorka Katka Jusková

Jazyková redaktorka Eva Mládeková

Korektorka Katarína Széherová

Technická redaktorka Eva Zdražilová

Sadzba S+S Typografik

Vytlačil Tisk Centrum, s.r.o., Moravany u Brna.

Vyšlo s podporou Literárneho fondu.

www.slovtatran.sk

:: knihy pre **hodnotnejší** život

Copyright © Ken Follett 2012
Translation © Mária Kočanová 2013
Slovak edition © Vydavateľstvo TATRAN 2019

ISBN 978-80-222-0678-5

*Venujem pamiatke svojich starých rodičov
Toma a Minnie Folletovcov
Arthura a Bessie Evansovcov*

Postavy

Američania

rodina Dewarovcov

senátor Gus Dewar

Rosa Dewarová, *jeho manželka*

Woody Dewar, *ich starší syn*

Chuck Dewar, *ich mladší syn*

Ursula Dewarová, *Gusova matka*

rodina Peškovovcov

Lev Peškov

Olga Peškovová, *jeho manželka*

Daisy Peškovová, *ich dcéra*

Marga, *Levova milenka*

Greg Peškov, *syn Leva a Margy*

Gladys Angelusová, *filmová hviezda, ďalšia Levova milenka*

rodina Rozrochovcov

Dave Rozroch

Joanne Rozrochová, *jeho dcéra*

príslušníci buffalskej spoločnosti

Dot Renshawová

Charlie Farquharson

ďalší

Joe Brechunov, *lump*

Brian Hall, *odborový organizátor*

Postavy

Jacky Jakesová, *filmová hviezdička*
Eddie Parry, *námorník, Chuckov priateľ*
kapitán Vandermeier, *Chuckov nadriadený*
Margaret Cowdryová, *krásna dedička*

skutočné historické postavy

F. D. Roosevelt, *prezident*
Margueritte „Missy“ LeHandová, *jeho asistentka*
Harry Truman, *viceprezident*
Cordell Hull, *minister zahraničných vecí*
Summer Welles, *námestník ministra zahraničných vecí*
Plukovník Leslie Groves, *dôstojník ženijného vojska*

Angličania

rodina Fitzherbertovcov

gróf Fitzherbert, *prezývaný Fitz*
kňažná Jelizavetta, *prezývaná Bea, jeho manželka*
„Chlapec“ Fitzherbert, *vikomt z Aberowenu, ich syn*
Andy, *ich mladší syn*

Rodina Leckwith-Williamsovcov

Ethel Leckwithová (rodená Williamsová),
poslankyňa parlamentu za Aldgate
Bernie Leckwith, *Ethelin manžel*
Lloyd Williams, *Ethelin syn, Bernieho nevlastný syn*
Millie Leckwithová, *Ethelina a Bernieho dcéra*

ďalší

Ruby Carter, *Lloydov priateľ*
sir Bartholomew („Bing“) Westhampton, *Fitzov priateľ*
Lindy a Lizzie Westhamptonové, *Bingove dcéry dvojčatá*
Jimmy Murray, *syn generála Murrayho*
May Murrayová, *jeho sestra*
markíz z Lowtheru, *prezývaný Lowthie*
Naomi Averyová, *Millina dôverná priateľka*
Abe Avery, *Naomin brat*

skutočné historické postavy

Ernest Bevin, *poslanec parlamentu, minister zahraničných vecí*

Postavy

Nemci a Rakúšania

rodina von Ulrichovcov

Walter von Ulrich

Maud (rodená lady Maud Fitzherbertová), *jeho manželka*

Erik, *ich syn*

Carla, *ich dcéra*

Ada Hempelová, *ich slúžka*

Kurt, *Adin nemanželský syn*

Robert von Ulrich, *Walterov bratanec z druhého kolena*

Jörg Schleicher, *Robertov partner*

Rebecca Rosenová, *sirota*

rodina Franckovcov

Ludwig Franck

Monika (rodená Monika von der Hellbard), *jeho manželka*

Werner, *ich starší syn*

Frieda, *ich dcéra*

Axel, *ich mladší syn*

Ritter, *šofér*

gróf Konrad von der Hellbard, *Monikin otec*

rodina Rothmannovcov

doktor Isaac Rothmann

Hannelore Rothmannová, *jeho manželka*

Eva, *ich dcéra*

Rudi, *ich syn*

rodina von Kesselovcov

Gottfried von Kessel, *poslanec Strany stredú*

Heinrich von Kessel, *jeho syn*

gestapo

komisár Thomas Macke

inšpektor Kringelein, *Mackeho nadriadený*

Reinhold Wagner

Klaus Richter

Günther Schneider

ďalší

Hermann Braun, *Erikov dôverný priateľ*

seržant Schwab, *záhradník*

Wilhelm Frunze, *vedec*

Postavy

Rusi

rodina Peškovovcov

Grigorij Peškov

Katerina, *jeho manželka*

Vladimir, *nazývaný Voloda, ich syn*

Aňa, *ich dcéra*

ďalší

Zoja Vorocyncevová, *fyzička*

Ilja Dvorkin, *dôstojník tajnej polície*

plukovník Lemitov, *Volodov nadriadený*

plukovník Bobrov, *dôstojník Červenej armády v Španielsku*

skutočné historické postavy

Lavrentij Berija, *náčelník tajnej polície*

Viačeslav Molotov, *minister zahraničných vecí*

Španieli

Teresa, *učiteľka základnej školy*

Walesania

Rodina Williamsovcov

David Williams, *prezývaný Dai, „starký“*

Cara Williamsová, *„starká“*

Billy Williams, *poslanec parlamentu za Aberowen*

Mildred, *Billyho manželka*

Dave, *Billyho starší syn*

Keir, *Billyho mladší syn*

rodina Griffithsovcov

Tommy Griffiths, *politický agent Billyho Williamsa*

Lenny Griffiths, *Tommyho syn*

PRVÁ ČASŤ

DRUHÉ LÍCE

1

1933

Carla vedela, že rodičia sa zakrátko pohádajú. Len čo vkročila do kuchyne, vycítila nevraživosť, ako keď sa pred februárovou metelicou preháňa po berlínskych uliciach mrazivý vietor prenikajúci do špiku kostí. Takmer sa obrátila a odišla.

Hádali sa zriedka. Zväčša boli k sebe milí – až priveľmi. Carla sa cítila trápne, keď sa bozkávali pred svedkami. Jej priatelia tvrdili, že je to čudné: ich rodičia sa tak nesprávali. Raz to spomenula mame. Tá sa zasmiala a vysvetlila dcére: „Deň po svadbe sme sa s otcom museli rozísť, rozdelila nás svetová vojna.“ Mama bola pôvodom Angličanka, hoci by to nik nepovedal. „Ostala som v Londýne, zatiaľ čo otec sa vrátil do Nemecka a vstúpil do armády.“ Carla počula ich príbeh nekonečne veľa ráz, no mama jej ho zakaždým s obľubou opakovala. „Mysleli sme, že vojna sa skončí o tri mesiace, ale videla som ho až po piatich rokoch. Celý čas som túžila dotknúť sa ho. Teraz sa toho neviem nabažiť.“

Otec bol rovnako trápny. „Tvoja matka je najmúdrejšia žena, s akou som sa kedy stretol,“ vyhlásil sotva pred niekoľkými dňami práve tu v kuchyni. „Preto som sa s ňou oženil. Vôbec to nesúviselo s...“ Odmlčal sa a mama sa sprisahanecky zachichotala, akoby Carla v jedenástich rokoch nevedela nič o sexe. Bolo to neskutočne trápne.

Občas sa však pochytili. Carla pobadala náznaky. Zakrátko určite vypukne ďalšia hádka.

Sedeli na opačných stranách stola. Otec mal na sebe striedmy tmavosivý oblek, naškrobenú bielu košeľu a čiernu saténovú kravatu. Vyzeral štramácky ako vždy, hoci mu už začali rednúť vlasy a vesta sa mu mierne vydúvala pod zlatou retiazkou s hodinkami. Tvár mal stuhnutú v predstieranom pokoji. Carla poznala ten výraz. Zjavil sa mu na tvári vždy, keď niekto v rodine vyparatil niečo, čo ho nahnevalo.

V ruke držal výtlačok týždenníka *Demokrat*, v ktorom pracovala mama. Mala na starosti rubriku politických a diplomatických klebiet a písala do nej pod menom lady Maud. Otec začal nahlas čítať: „Náš nový kancelár pán Adolf Hitler debutoval v diplomatickej spoločnosti na recepcii u prezidenta Hindenburga.“

Carla vedela, že prezident je hlavou štátu. Hoci ho do funkcie zvolili, bol povznesený nad každodenné politické šarvátky a pôsobil v nich ako rozhodca. Kancelár bol predseda vlády. Hoci Adolfa Hitlera vymenovali za kancelára, jeho nacistická strana nemala v Reichstagu – tak sa volal nemecký parlament – väčšinu, preto sa ostatným stranám zatiaľ dарило obmedzovať nacistické výstrednosti.

Otec hovoril znechutene, akoby to bolo niečo odporné, zapáchajúce. „Vo fraku vyzeral dosť nesvoj.“

Carlina mama si odpila z kávy a pozrela na ulicu, akoby ju zaujímali ľudia v šáloch a rukaviciach ponáhľajúci sa do práce. Aj ona predstierala pokoj, no Carla vedela, že iba striehne na vhodný okamih.

Slúžka Ada stála v zástere pri pracovnom pulte a krájala syr. Položila tanier pred otca, ale ten si ho ani nevšimol. „Pána Hitlera očividne očarila Elizabeth Ceruttiová, kultivovaná manželka talianskeho veľvyslanca, oblečená v ružových spoločenských šatách lemovaných sobolou kožušinou.“

Mama vždy písala, čo mali ľudia na sebe. Tvrdila, že pomáha čitateľom vytvoriť si o nich predstavu. Sama mala pekné šaty, boli však ťažké časy a niekoľko rokov si nič nové nekúpila. Dnes mala na sebe kašmírové šaty námorníckej farby, zrejme rovnako staré ako Carla, no vyzerala v nich štíhla a elegantná.

„Židovka signora Ceruttiová je zapálená prívrženkyňa fašizmu a dlho spolu debatovali. Možno prosila Hitlera, aby prestal stupňovať nenávisť k židom.“ Otec plesol časopis na stôl.

A je to tu, pomyslela si Carla.

„Uvedomuješ si, že nacistov tým privádzaš do zúrivosti?“

„Dúfam,“ odvetila chladno mama. „V deň, keď sa im zapáči, čo píšem, odídem.“

„Keď sa nazlostia, sú nebezpeční.“

Matka hnevливо zablýskala očami. „Nepoučaj ma, Walter. Uvedomujem si, že sú nebezpeční, práve preto sa im staviam na odpor.“

„Jednoducho nechápem, aký má zmysel dráždiť ich.“

„Ty na nich útočíš v Reichstagu.“ Otca zvolili za poslanca parlamentu za sociálnodemokratickú stranu.

„Ja argumentujem v parlamentných debatách.“

Typické, pomyslela si Carla. Otec je logický, opatrný, dodržiava zákon. Mama má štýl a zmysel pre humor. On sa presadzuje pokojnou vytrvalosťou, ona šarmom a trúfalosťou. Nikdy sa nezhodnú.

Otec dodal: „Ja neprivádzam nacistov do zúrivosti.“

„Zrejme preto, lebo im veľmi neškodíš.“

Otca rozčuľovala jej pohotovosť a duchaplnosť. Zvýšil hlas. „A ty si myslíš, že im škodíš svojím ostrovtipom?“

„Zosmiešňujem ich.“

„Nahrádzaš tým argumenty.“

„Podľa mňa potrebujeme oboje.“

Otec bol čoraz zlostnejší. „Maud, vari si neuvedomuješ, že vystavuješ nebezpečenstvu seba aj rodinu?“

„Naopak, skutočné nebezpečenstvo nám hrozí, ak nacistov nebudeme zosmiešňovať. Aký život čaká naše deti, ak sa v Nemecku dostanú k moci?“

Podobné reči vnímala Carla s úzkosťou. Reči o ohrození rodiny sa jej priecili. Život musí plynúť ako doteraz. Želala si, aby v tejto kuchyni mohla ostať sedieť naveky, s rodičmi na opačných koncoch borovicového stola, s Adou pri pulte a bratom Erikom, ktorý im dupal nad hlavami, lebo aj dnes meškal ako vždy. Prečo by sa malo niečo meniť?

Raňajkové politické debaty počúvala pravidelne, pokiaľ jej siahala pamäť, a bola presvedčená, že chápe, čím sa zaoberajú rodičia a ako zamýšľajú premeniť Nemecko na lepšie miesto pre všetkých. No v poslednom čase ich rozhovory nadobúdali iné smerovanie. Očividne sa domnievali, že na nich striehne veľké nebezpečenstvo, hoci Carla si nevedela predstaviť aké.

Otec povedal: „Boh je mi svedkom, že robím všetko, čo je v mojich silách, aby som udržal Hitlera a jeho zberbu na uzde.“

„Aj ja. Lenže ty si presvedčený, že iba tvoj postup je rozumný.“ Mame od rozhorčenia stuhla tvár. „No keď to isté robím ja, viniš ma, že ohrozujem rodinu.“

„A právom,“ nástojil otec. Hádka sa sotva začala, v tej chvíli však prišiel Erik; zhrmotal po schodoch ako kôň a ukázal sa v kuchyni so školskou taškou prevesenou cez plece. Mal trinásť, bol o dva roky starší ako Carla a nad hornou perou mu vyrastalo nepekné čierne páperie. Kým boli menší, stále sa spolu hrali, ale tie časy sa pominuli, a odkedy sa vytiahol, tvrdil, že je hlúpa a detinská. Pravda však bola taká, že bola bystrejšia než brat a vedela veľa vecí, o ktorých on nemal ani potuchy – napríklad o pravidelnom mesačnom ženskom krvácaní.

„Čo si dnes hrala na konci?“ opýtal sa mamy.

Ráno ich často budil klavír. Bolo to krídlo značky Steinway – zdedili ho, rovnako ako dom, po otcových rodičoch. Mama hrala zvyčajne ráno, lebo tvrdila, že celý deň je zaneprázdnená a večer unavená. Dnes ráno hrala Mozartovu sonátu a potom nejakú džezovú skladbu. „Tá skladba sa volá *Tiger Rag*,“ odvetila Erikovi. „Budeš syr?“

„Džez je dekadentný,“ povedal Erik.

„Nebud' smiešny.“

Ada podala Erikovi tanier so syrom a nakrájanou salámou a ten začal jedlo rýchlo hádzať do seba. Podľa Carly sa správal otrasne.

Otec sa zatváril prísne. „Kto ťa učí také nezmysly, Erik?“

„Hermann Braun tvrdí, že džez nie je hudba, ale iba černošský lo-moz.“ Hermann bol Erikov najlepší priateľ; jeho otec bol členom nacistickej strany.

„Hermann by mal skúsiť zahrať džezovú skladbu.“ Otec pozrel na mamu a tvár mu znežnela. Mama sa naňho usmiala. Otec pokračoval: „Kedyysi sa mama snažila naučiť ma hrať ragtime, ale nevedel som chytiť správny rytmus.“

Mama sa zasmiala. „Pripadalo mi to, akoby som učila žirafu jazdiť na kolieskových korčuliach.“

Carla si s úľavou uvedomila, že je po hádke. Hneď jej bolo ľahšie pri srdci. Zobrala si krajec čierneho chleba a namočila ho do mlieka.

Lenže Erik mal chuť hádať sa. „Černosi sú menejcenná rasa,“ vyhlásil vzdorovito.

„O tom pochybujem,“ namietol trpezlivo otec. „Keby černošského chlapca vychovali v honosnom dome plnom kníh a obrazov a poslali ho do drahej školy s dobrými učiteľmi, možno by z neho vyrástol múd-rejší chlapec než ty.“

„Nezmysel!“ protestoval Erik.

Do rozhovoru sa zamiešala mama. „Tvoj otec nehovorí nezmysly, ty pojašený chlapec.“ Vyslovila to pokojne: všetok hnev si vyventilovala na otcovi. Carle pripadala iba trochu sklamaná. „Nevieš, o čom hovoríš, a nevie to ani Hermann Braun.“

Erik sa ohradil: „Ale árijská rasa musí byť nadradená – vládžeme predsa svetu!“

„Tvoji nacistickí priatelia nepoznajú dejiny,“ vyhlásil otec. „Starovekí Egypťania vybudovali pyramídy v čase, keď Nemci ešte žili v jaskyniach. Arabi vládli svetu v stredoveku – moslimovia používali algebru, keď ne-mecké kniežatá nevedeli napísať vlastné mená. S rasovým pôvodom to vôbec nesúvisí.“

Carla sa zachmúrila a opýtala sa: „S čím to teda súvisí?“

Otec sa k nej láskavo obrátil. „Dobrá otázka, si múdre dievča, keď ťa to zaujíma.“ Jeho pochvala ju priam rozžiariła. „Civilizácie sa vzťahujú a rúcajú – Číňania, Aztékovia, Rimania –, no nik netuší prečo.“

„Dojedzte a oblečte si kabáty,“ prerušila ich mama. „Meškáme.“

Otec vybral z vrečka vesty hodinky, pozrel na ne a zdvihol obočie. „Máte dosť času.“

„Musím odvieť Carlu k Franckovcom,“ oznámila mama. „Dievčenská škola je dnes zatvorená – tuším opravujú kúrenie. Carla dnes strávi deň s Friedou.“

Frieda Francková bola Carlina najlepšia priateľka. Aj ich mamy boli najlepšie priateľky. Vlastne, zamladi bola Friedina mama Monika zaľúbená do Carlinho otca – senzácia, ktorú Carle jedného dňa prezradila stará mama, keď vypila priveľa sektu.

Otec sa zaujímal: „Prečo sa o ňu nemôže postarať Ada?“

„Nadnes má dohodnutú lekársku prehliadku.“

„Aha.“

Carla čakala, že otec sa bude zaujímať, čo je Ade, on však len prikývol, akoby to vedel, a schoval hodinky späť do vrečka. Carla sa chcela opýtať, ale čosi jej našepkalo, aby ostala ticho. Musí sa neskôr prezvedieť u mamy. Ale hneď na to zabudla.

Otec odišiel prvý, oblečený v dlhom čiernom kabáte. Potom si Erik nasadil čiapku – posotil ju do zátylka, ako bolo v móde medzi jeho priateľmi – a vyšiel za otcom.

Carla s mamou pomohli Ade odpratať zo stola. Carla mala Adu takmer rovnako rada ako vlastnú mamu. Keď bola malá, Ada sa o ňu starala celý deň, až kým nešla do školy, lebo mama stále pracovala. Ada nebola vydatá. Mala dvadsaťdeväť rokov a nevyzerala veľmi k svetlu, hoci mala milý, láskavý úsmev. Viani v lete prežila ľúbostný románik s policajtom Paulom Huberom, ale ich vzťah netrval dlho.

Carla s mamou zastali pred zrkadlom v hale, aby si dali niečo na hlavu. Mame to trvalo nekonečne dlho. Napokon si vybrala tmavomodrý pletený klobúk s okrúhrou strieškou a úzkym okrajom, aký nosili všetky ženy, ale nasadila si ho v inom uhle, takže vyzerala veľmi elegantne. Keď si Carla dávala na hlavu pletenú vlnenú čiapku, uvažovala, či aj ona bude mať niekedy mamin zmysel pre eleganciu. Tá pripomínala bohyňu vojny: mala dlhý krk aj bradu a líčne kosti ako vytesané z bieleho mramoru. Bola pekná, hoci sa nedalo povedať, že krásna. Carla po nej zdedila tmavé vlasy a zelené oči, ale pripomínala skôr buclatú bábiku než sochu. Raz náhodou počula, ako stará mama hovorí mame: „Neboj sa, z tvojho škaredého káčatka raz vyrastie labuť.“ Carla sa toho dňa nevedela dočkať.

Keď sa mama upravila, vydali sa na cestu. Ich dom stál v rade vysokých vznešených mestských domov v starom centre mesta, postavených pre vysokých ministerských úradníkov a armádných dôstojníkov, akým bol aj Carlin starý otec, ktorý kedysi pracoval v neďalekej vládnej budove.

Carla s mamou sa najskôr odviezli električkou po Ulici pod lipami, potom vlakom z Friedrichovej ulice po zastávku pri zoologickej záhrade. Franckovci bývali na juhozápadnom predmestí Schöneberg.

Carla dúfala, že sa stretne s Friediným bratom Wernerom, ktorý mal štrnásť. Páčil sa jej. Občas si s Friedou predstavovali, že sú vydaté za brata tej druhej, bývajú vedľa seba a ich deti sú najlepšie priatelia. Pre Friedu to bola iba hra, no Carla ju v hĺbke duše brala vážne. Werner bol pekný, vyzeral dospelo a nesprával sa tak rozdrapene ako Erik. Mama s otcom, ktorí spali vedľa seba v miniatúrnej manželskej posteli Carlinho domčeka pre bábiky, sa volali Carla a Werner. No nik o tom nevedel, dokonca ani Frieda.

Frieda mala ešte jedného brata, volal sa Axel a mal sedem rokov. Narodil sa s rúžštepom chrčtice a musel byť pod nepretržitým lekárskeym dohľadom. Bol umiestnený v špeciálnej nemocnici na predmestí Berlína.

Mama sa celou cestou tvárila utrápene. „Dúfam, že všetko dopadne dobre,“ zahundrala si pod nos, keď vystúpili z vlaku.

„Samozrejme, neboj sa,“ ubezpečila ju Carla. „S Friedou sa výborne zahráme.“

„Nemyslela som na to. Znepokojujem sa pre článok o Hitlerovi.“

„Hrozí nám nebezpečenstvo? Mal otec pravdu?“

„Tvoj otec sa zvyčajne nemýli.“

„Čo sa stane, ak nahneváme nacistov?“

Mama na ňu dlho čudne hľadela, napokon vzdychla: „Panebože, do akého sveta som ťa porodila?“ Potom stíchla.

Po desiatich minútach prišli k veľkolepej vile s rozľahlou záhradou. Franckovci boli bohatí. Friedin otec Ludwig bol majiteľ továrne na výrobu rádií. Na príjazdovej ceste stáli dve autá. Veľké, lesklé, čierne patrilo pánu Franckovi. Malo zapnutý motor a z výfuku sa valil oblak modravého dymu. Šofér Ritter s nohavicami rovnošaty zastrčenými vo vysokých čižmách stál s čiapkou v ruke, pripravený otvoriť dvere. Poklonil sa a povedal: „Dobré ráno, pani von Ulrichová.“

Druhé auto bolo menšie, zelené, dvojsedadlové. Z domu vyšiel nízky muž so sivou bradou a s koženým kufríkom v ruke. Zdvihol ruku ku klobúku mame na pozdrav a nasadol do menšieho auta.

„Zaujímalo by ma, čo tu robí doktor Rothmann tak skoro ráno,“ poznamenala ustarostene mama.

Zakrátko sa to dozvedeli. Z dverí vyšla Friedina mama Monika; bola vysoká a mala husté hrdzavé vlasy. Na bledej tvári sa jej zračili obavy. Nepozvala ich ďalej, naopak, ostala stáť vo vchode, akoby im chcela zahatať cestu. „Frieda má osýpky!“ povedala napokon.

„To je mi ľúto!“ odvetila mama. „Ako sa cíti?“

„Zle. Má vysokú teplotu a kašle. No doktor Rothmann tvrdí, že sa z toho dostane. Nariadil jej však karanténu.“

„To je pochopiteľné. Ty si ich mala?“

„Áno, v detstve.“

„Prekonal ich aj Werner – spomínam si, že bol celý strašne vyhádzaný. Ale čo tvoj manžel?“

„Ludi ich tiež mal ako chlapec.“

Obe ženy pozreli na Carlu. Tá osýpky ešte nedostala. Uvedomila si, čo to znamená: dnes sa s Friedou nezahrá.

Carla bola sklamaná, mamou informácia doslova otriasla. „Tento týždeň vychádza volebné číslo. Nemôžem si dovoliť neprísť do práce.“ Bola celá bez seba. Všetci dospelí sa obávali všeobecných volieb, čo sa mali konať nasledujúcu nedeľu. Otec s mamou sa strachovali, že nacisti získajú väčšinu a úplne sa zmocnia vlády v krajine. „Navyše ma príde navštíviť dávna priateľka z Londýna. Ktovie, či si Walter môže zobrať nadnes voľno a postarať sa o Carlu.“

Monika sa ponúkla: „Môžeš mu zatelefonovať.“

Telefón nemalo doma veľa ľudí, Franckovci ho však mali, a tak Carla s mamou vošli do haly. Prístroj stál na stolíku s vretenovitými nohami neďaleko dverí. Mama zdvihla slúchadlo a nadiktovala spojovateľke číslo otcovej kancelárie v budove Reichstagu. Keď ich spojili, vysvetlila mu situáciu. Chvíľu počúvala, napokon nahnevaná vyhlásila: „Môj časopis vyburcuje stotisíc čitateľov na podporu sociálnodemokratickej strany. Skutočne máš dnes dôležitejšiu prácu než toto?“

Carla si domyslela, ako sa ich spor skončí. Vedela, že otec ju zbožňuje, ale za celých jedenásť rokov, čo bola na svete, ju ani raz nemal na starosti celý deň. Kamarátky boli na tom rovnako. Muži sa takými záležitosťami nezaoberali. Mama sa však niekedy tvárila, akoby nepoznala pravidlá.

„V tom prípade si ju musím zobrať do práce,“ vyhlásila napokon do telefónu. „Obávam sa, čo na to povie Jochmann.“ Pán Jochmann bol jej šéf. „Nie je veľký feminista.“ Zložila bez rozlúčky.

Carla neznášala, keď sa k sebe rodičia správali nevrlo, a dnes sa pohádali už druhý raz. Odrazu celý svet zneistel. Ich hádok sa obávala väčšími ako nacistov.